ชื่อเรื่อง ชุมชนบ้านภูต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัย นางจรัสศรี ร่มเย็น ปริญญา ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ คร.ปิยะธิคา ปัญญา ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการดำเนินชีวิตของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน บ้านภูก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ศึกษารูปแบบ การดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูหลังจากที่ได้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบโคยมีศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ 3. ศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ใช้ระเบียบ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างการ สังเกต และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 50 คน นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

- 1. การคำเนินชีวิตของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านภูก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้
 ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บ้านภูมีการประกอบอาชีพทำนาเป็นหลักมีการ
 อยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจชุมชนบ้านภูได้รับผลกระทบด้านการคำรงอยู่ของ
 ชุมชน คือการรับค่าตอบแทนผลผลิตต่ำคนในชุมชนถือว่าอาชีพเกษตรกรรมไม่มีคุณค่า จึงไม่นิยม
 ให้บุตรหลานทำงานในภาคเกษตรกรรมมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต สนใจเทคโนโลยีใหม่ๆมีการใช้
 สารเคมือย่างไม่ถูกวิธีทำให้เป็นอันตรายทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค การใช้ปุ๋ยเคมีมาก ทำให้ดินเสื่อม
 การใช้เครื่องจักรแทนแรงคน ทำให้ขาดการพึ่งพาด้านแรงงาน คนมีชีวิตต่างคนต่างอยู่ ขาดการ
 ปฏิสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชน คนรุ่นใหม่แปลกแยกจากความรู้ที่สะสมมาในชุมชน ทำให้
 ภูมิปัญญาหรือความรู้ที่เคยมีมาไม่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
 ทำให้ชุมชนตกอยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นในทางความรู้
 - รูปแบบการดำเนินชีวิตของชาวบ้านภูหลังจากที่ได้เป็นหมู่บ้านเสรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบโดยมีสูนย์การเรียนรู้ชุมชนเสรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่าชุมชนบ้านภูได้

รวมกลุ่มชาวบ้านโดยการนำเอาวัฒนธรรมที่มีจุดเด่นและสิ่งที่ชาวบ้านคิดว่าจะเกิดประโยชน์ ต่อตนเองและชุมชนรวบรวมสมาชิกที่มีความสามารถในเรื่องที่ต้องการจัดตั้ง แต่งตั้งคณะกรรม ขึ้นมาดูแล หาแนวทางในการปฏิบัติระดมทุนจากสมาชิกในกลุ่มและแหล่งทุนสนับสนุนใน ขึ้นมาดูแล หาแนวทางในการปฏิบัติระดมทุนจากสมาชิกในกลุ่มและแหล่งทุนสนับสนุนใน หน่วยงานต่างๆและได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นมาซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารศูนย์การเรียนรู้จำนวน 25 คน เพื่อสร้างศูนย์สาธิตอาชีพให้แก่ สมาชิกในชุมชนและบุคคลที่สนใจได้เข้าร่วมเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และศูนย์การ เรียนรู้ได้จัดฐานการเรียนรู้ออกเป็น 6 ฐานได้แก่ 1) ฐานด้านการลดรายจ่าย 2) ฐานด้าน การเพิ่ม เรียนรู้ได้จัดฐานการเรียนรู้ออกเป็น 6 ฐานได้แก่ 1) ฐานด้านการลดรายจ่าย 2) ฐานด้าน การเพิ่ม รายได้ 3) ฐานด้านการประหยัด 4) ฐานด้านการเรียนรู้ 5) ฐานด้านอนุรักษ์ 6) ฐานด้านการเอื้ออารี ต่อกันมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความสามัคกี และ น้ำหนึ่งใจเดียวกัน โอบอ้อมอารีต่อกันมีการประยุกต์ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น มีการส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและใช้เทคโนโลยี อย่างถูกวิธีมีการแนะแนว อาชีพให้กับเยาวชนอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านภู

3. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีสูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนว
ปรัชญาของเสรษฐกิจพอเพียง พบว่าชุมชนบ้านภูได้รวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน ด้วยการ
พยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเองให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้มากจึงขาย
หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้างมิได้มุ่งผลิตเพื่อขายอย่างเดียว นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภค
หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้างมิได้มุ่งผลิตเพื่อขายอย่างเดียว นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภค
ต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิต และยังมีการร่วมมือกันรูปกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อ
นำกำไรที่ได้มาปันผลให้กับสมาชิกทำให้สมาชิกมีรายได้ เช่น กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มเกษตรอินทรีย์
กลุ่มทอผ้าฝ่ายลายขิดบ้านภู กลุ่มทอผ้าไหมบ้านภูกลุ่มขนมจีน กลุ่มเลี้ยงโคแม่พันธุ์ มีการจัดตั้ง
ธนาการบ้านภูกีรีนคร นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านภูกลุ่มออมทรัพย์เพื่อคุณภาพชีวิต มี
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวคล้อมโดยส่งเสริมให้สมาชิก
ในชุมชนใช้ปุ๋ยชีวภาพ และปลูกข้าวไรซ์เบอรรี่ที่มีคุณค่าทางสารอาหาร มีการจัดตั้งกองทุน
มาปนกิจสงเคราะห์ นอกจากนี้การรวมกลุ่มคังกล่าวยังได้สร้างสัมพันธภาพที่คีของคนในชุมชน
มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกัน ลดความขัดแย้งในชุมชน สมาชิกในชุมชน
มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่เป็นหนี้สิน และมีการเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามขัดสน
ทุกครัวเรือน

Ban PhuCommunityof Learning Centre Model based on the philosophy's Title:

Sufficiency Economy.

Degree: M.Ed (Research and evaluation Program) Author: Mrs. Charatsri Romyen

Chairperson Advisor: Dr. PiyatidaPanya

Committee Dr. PaisarnWorakham

RAJAPHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2013

ABSTRACT

This research aims to: 1. tostudy the lifestyle of the people who had been living in the community before had a community learning center by upholding the philosophy of sufficiency economy 2. to study the lifestyle of the community after to be a community learning center by upholding the philosophy of sufficiency which transferred the knowledge for careers 3. to study the lifestyle of Ban Phu by upholding the philosophy of sufficiency economy community learning center. This research was a qualitative research making use of documentary studies, interviews ,focus-group and observation. Subjects of the research were 50 informants. Results Of descriptive analysis of data revealed that:

The results showed that:

1. Ban phu lifestyle before upholding the philosophy of sufficiency economy founded that: most of Ban Phu villagers were farmers. They were relatives to live together.BanPhu during the economic crisis had effected in the community by low earning from their products. The farming was worthless in the community .It was not popular for the youth to work in the agriculture .They were interested in new technology and the use of chemical which was harmful to both producer and consumer. Moreover the using more chemical than before could make soil to be degraded. They used machines insteadperson so that made to be lacked of labor. And in the people in the community were lacked of interaction. The new generation could not learn the accumulated knowledge in the community so that the old knowledge or the wisdom had not modified for changing that made the community was dependence from each other.

- 2. The lifestyle of the villagers in Ban Phu after to be the community learning center by upholding the philosophy of sufficiency economy founded that: Ban Phu to form the group of careers with unique culture and benefit for their community to establish to be committee to take care of the center and to make the appointments to behave. And found the fund from members in each group. 25persons to build the demonstration career centers for the community members and interested person who wanted to develop a sustainable community. In the promotion and development of the learning center had six based learning center such as: 1)The base for expense reduction 2) The base for Income increment 3) The base for saving 4) The base for learning 5) The base for natural and environmental conservation 6) The base for sharing in the community to promote the careers for the community to make good relationships to one another. To be unity ,solidarity and helpful to each other. Appling the natural resources, promoting and developing careers and using technology for processing and guided the careers for the youth to conserve the cultural heritage.
- 3. The lifestyle of Ban Phu community after upholding the philosophy of sufficiency economy could be solved the problem community. They tried to produce enough product for their family to eat and use. If they got more product they would sell it. If production was not enough to buy some intended to sale only. The production and consumption remained suitable as well as in production. There had been a collective or cooperative groups to profit from the dividend to the members-income groups such as fertilizer, organic groups. Woven cotton group. Ban Phu silk group. The Bank of Ban Phu. There was also a women's house maid and saved for Life. The conservation of local knowledge to conserve of natural resources and the environment by encouraged the community members to use biological fertilizers. And grew the rice berry with valuable nutrients. The funeral welfare fund. In addition, the group had also established a good relationship with the community with leniency, help and dependence.

 Reduced the conflict in the community. To make the members of the community to earn income and use the savings to households in need.